

**Input van de Vlaamse Regering ten aanzien van het
raadplegingsdocument van de Europese Commissie betreffende de
EU 2020 strategie**

15 januari 2010

**Vlaamse Regering
Martelaarsplein 19
1000 Brussel**

VR 2010 1501 MED.0027

Input van de Vlaamse Regering t.a.v. de consultatienota van de Europese Commissie

1.1. Inleidend

De Vlaamse Regering verwelkomt het initiatief van de Europese Commissie om een raadpleging te houden betreffende de toekomst van de Lissabonstrategie, of de EU2020-strategie zoals deze nu wordt genoemd. De toekomst stelt ons voor grote uitdagingen op economisch, sociaal en ecologisch vlak. Dit overtuigt de Vlaamse Regering dat een raadpleging van allerlei belanghebbenden een absolute meerwaarde kan betekenen. Door lidstaten, regionale en lokale overheden, institutionele actoren en andere geïnteresseerden de kans te geven hun visie op het ontwerpvoorstel aan de Europese Commissie kenbaar te maken, kan het draagvlak voor deze nieuwe strategie bij deze actoren reeds in de beginfase worden opgebouwd.

1.2. Terugblik op de implementatie van de Lissabonstrategie door Vlaanderen

Vlaanderen toonde zich de afgelopen tien jaar een zeer geëngageerde partner betreffende de Lissabonstrategie. Als regio met eigen wetgevende bevoegdheden is zij immers actief op heel wat terreinen die nauw bij de Lissabonstrategie aansluiten (op bijvoorbeeld het vlak van onderwijs, werkgelegenheid, mobiliteit en openbare werken, leefmilieu, onderzoek en ontwikkeling, enzovoort).

De uitdagingen waarop de Lissabonstrategie een antwoord tracht te geven, zijn ook de uitdagingen waarmee Vlaanderen in een steeds meer globaliserende wereld te maken krijgt. De financieel-economische crisis maakte dit het afgelopen jaar ook voor Vlaanderen zeer duidelijk.

Vlaanderen volgde de voorbije tien jaar de Europese Lissabonstrategie van nabij op. Eén sleutelwoord stond hierbij centraal, nl. het opnemen van **ownership** o.a. door middel van volgende acties:

- § De Vlaamse Regering stelde een eigen Vlaams hervormingsprogramma 2005-2008 (oktober 2005) op en voerde in september 2008 een update door voor de periode 2008-2010.
- § Sinds oktober 2005 werd elk jaar aan de Vlaamse Regering een gedetailleerd document voorgelegd dat de stand van zaken betreffende de uitvoering van het Vlaams Hervormingsprogramma weergeeft.
- § De Vlaamse Regering ontwikkelde ook een eigen Lissabonwebsite (www.vlaandereninactie.be/lissabon) waar deze hervormingsprogramma's en voortgangsrapporten raadpleegbaar zijn.
- § De sociale partners worden in Vlaanderen nauw bij de Lissabonstrategie betrokken zowel bij de opmaak van het programma als bij de jaarlijkse rapportering en evaluatie.
- § Elk jaar wordt door de Vlaamse minister-president een terugkoppeling aan het Vlaamse Parlement gegeven betreffende de uitvoering van de Lissabonstrategie in Vlaanderen.
- § In 2008 werd een conferentie georganiseerd "Lisbon is a region".
- § Vlaanderen is ook een actieve partner binnen het Lisbon Monitoring Platform van het Comité van de Regio's.
- § De Vlaamse Regering was en is bijzonder nauw betrokken bij de opmaak en redactie van het Belgisch nationaal hervormingsprogramma's en voortgangsrapporten en levert voor deze rapporten een substantiële bijdrage. Vlaanderen nam ook de redactie van het hoofdstuk betreffende de bijdrage van de structuurfondsen tot Lissabonstrategie in het nationaal voortgangsrapport van 2009 voor haar rekening.
- § De Vlaamse Regering is ook zeer nauw betrokken bij en neemt deel aan de bilaterale ontmoetingen met de Europese Commissie inzake de uitvoering van de Lissabonstrategie in België. De Vlaamse Regering zal in de toekomst meer aandacht besteden aan de opvolging van de aanbevelingen en de aandachtspunten die de

Europese Commissie aan België (en de gemeenschappen en gewesten) bezorgt, zodat deze daadwerkelijk aanleiding zullen geven tot het nemen van effectieve en concrete maatregelen. Regionaal toegespitste aanbevelingen kunnen daartoe bijdragen.

In 2006 legde Vlaanderen ook de basis voor Vlaanderen in Actie (ViA), een actieprogramma dat Vlaanderen tegen 2020 een duurzame plaats moet geven binnen de Europese topregio's. ViA vormde daarmee de concrete vertaling op het terrein van de Lissabonstrategie. Om de uitvoering van de doorbraken uit het ViA-plan te verzekeren, werd het Pact 2020 gelanceerd. Dit Pact bevat 20 doelstellingen¹ met concrete streefcijfers en wil onder andere meer mensen aan de slag krijgen, in meer werkbare jobs en in gemiddeld langere loopbanen, een betere levenskwaliteit creëren en een efficiënt en doeltreffend bestuur verzekeren.

Met deze bijdrage aan de consultatieronde bouwt de Vlaamse Regering voort op een **mededeling inzake de Lissabonstrategie post 2010** waarvan ze op 29/05/2009 akte nam. In deze mededeling werden een aantal voorstellen betreffende de nieuwe Lissabonstrategie post 2010 ontwikkeld. Deze voorstellen vormden eveneens de basis voor de input van de Vlaamse Regering op de bevraging die het Comité van de Regio's² in maart 2009 betreffende de Lissabonstrategie post 2010 opstartte. Samenvattend hadden deze voorstellen betrekking op een aantal aanpassingen op procesmatig en inhoudelijk vlak voor de opvolger van de Lissabonstrategie:

- § Op procesmatig vlak dient er gesleuteld te worden aan het governanceluik van de Lissabonstrategie. De Lissabonstrategie post 2010 moet een inspirerend en mobiliserend project zijn waarbij alle overheidsniveaus (Europees, nationaal, regionaal en lokaal) betrokken worden en er "ownership" voor opnemen. Voor Vlaanderen is een grotere en meer structurele betrokkenheid van de regionale overheden prioritair, omdat het toekomstige succes van de nieuwe Lissabonstrategie immers ook sterk afhankelijk zal zijn van de uitvoering ervan door de Europese regio's.
- § Op inhoudelijk vlak moet de centrale doelstelling voor de Lissabonstrategie post 2010 "duurzame groei en jobs" zijn. De duurzaamheidsdimensie moet transversaal in alle beleid en maatregelen van de Lissabonstrategie terug te vinden zijn en de Lissabonstrategie post 2010 moet blijven inzetten op duurzame en structurele hervormingen en maatregelen om de centrale doelstelling te realiseren. Op economisch vlak staan drie speerpunten centraal: (1) maatregelen inzake ondernemerschap; (2) maatregelen inzake innovatie, wetenschap, onderzoek en ontwikkeling; en (3) maatregelen inzake logistiek, mobiliteit en infrastructuur. Op milieuvlak moet worden ingezet op maatregelen inzake klimaatverandering en energie. Op sociaal vlak staan volledige werkgelegenheid, onderwijs en opleiding centraal. Een hogere werkgelegenheid en de versterking van onderwijs en opleiding vormen daarbij de beste garantie voor het wegwerken van armoede en een grotere sociale cohesie en inclusie. Ten slotte wordt ook voorgesteld om aandacht te besteden aan de organisatiebrede maatregelen van de Lissabonstrategie, die verband houden met het bevorderen van de overheidsefficiëntie en effectiviteit, de link met het cohesiebeleid en de externe dimensie van de Lissabonstrategie.

¹De 20 doelstellingen van het Pact 2020 zijn : (1) Duurzame top-regio, (2) Solidaire open regio, (3) Internationalisering, (4) Innovatie, (5) Ondernemerschap, (6) Logistiek en infrastructuur, (7) Energie, (8) Eco-efficiëntie, (9) Werkzaamheid, (10) Werkbaarheid, (11) Talent, (12) Zorg, (13) Armoede, (14) Milieu, (15) Natuur, (16) Mobiliteit, (17) Gezondheidsbevordering, (18) Overheid, (19) Maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid, (20) Begroting.

² Zowel de input van de ongeveer 80 regionale en lokale overheden (waaronder Vlaanderen) als het eindrapport betreffende de bevraging is raadpleegbaar op <http://lisbon.cor.europa.eu>

Met betrekking tot de nieuwe Lissabonstrategie of de EU2020-strategie blijft de Vlaamse Regering aanpassingen op procesmatig en inhoudelijk vlak³ noodzakelijk vinden.

De Vlaamse Regering vindt ook zeer waardevolle elementen terug in de Opinie van het Comité van de Regio's over de toekomst van de Lissabonstrategie.⁴ In haar opinie formuleert het Comité van de Regio's voorstellen betreffende het investeren in groene economie, de sociale cohesie en inclusie, het belang van multilevel governance, het meten van de impact van de strategie en de evidence-based benadering.

1.3. Standpunt van de Vlaamse Regering t.a.v. het raadplegingsdocument

1.3.1 Inleidend

Zoals hierboven al werd aangegeven verwelkomt de Vlaamse Regering het raadplegingsdocument van de Europese Commissie en erkent ze de bijzondere meerwaarde ervan.

De Vlaamse Regering vindt in het consultatiedocument veel elementen terug die aansluiten bij wat Vlaanderen belangrijk acht voor het post 2010 scenario. Deze reactie bouwt daarom voort op de hoger geformuleerde mededeling van 29/05/2009. Er kan hier bijvoorbeeld verwezen worden naar de aandacht voor de governance-dimensie van de strategie (o.a. betrokkenheid van regionale actoren, de aandacht voor de verschillen tussen lidstaten die een praktische weerslag heeft op het vlak van indicatoren en doelstellingen..) en een aantal inhoudelijke punten van de strategie zoals de aandacht voor duurzaamheid van de strategie, het inzetten op groei en jobs, de aandacht voor onderwijs, de transportproblematiek enzovoort.

In het **Vlaams Regeerakkoord** 2009-2014 dat op 15 juli 2009 werd goedgekeurd, wordt het belang van de nieuwe Lissabonstrategie benadrukt: *“De regering zal op basis van de doelstellingen en de doorbraken van Vlaanderen in Actie, in overleg met de sociale partners en de federale regering, de sociaaleconomische hervormingen in het kader van de Lissabonstrategie voortzetten. Vlaanderen zal, met Vlaanderen in Actie als referentiekader, ook meewerken aan de verdere voorbereiding van een nieuwe Lissabonstrategie op Europees niveau. De klemtoon voor Vlaanderen ligt daarbij op het realiseren van economische innovatie en op een geïntegreerd arbeidsmarktbeleid.”*

Deze visie wordt verder uitgewerkt in de **Beleidsnota Buitenlands beleid**. Met het oog op een meer competitieve Europese Unie wordt daar gesteld: *“Bruggen slaan tussen Vlaanderen in Actie en het Pact 2020 en de Europese accenten in de post-Lissabonstrategie is daarom een prioriteit. Deze processen lopen onafhankelijk van elkaar maar zijn niettemin nauw met elkaar verweven. In de vernieuwde Lissabonstrategie blijft een koppeling en afstemming met de strategie duurzame ontwikkeling van belang om de synergie tussen economische, sociale en ecologische objectieven verder te versterken. De essentiële uitdaging daarbij is om de ontwikkeling van een efficiënte en innovatieve economie te combineren met effectieve antwoorden op sociale en ecologische bezorgdheden. Het beleid van de Vlaamse Regering wil zich ten volle inschrijven in de Europese post-Lissabonstrategie.”*

³De mededeling van de Vlaamse Regering van 29/05/2009 is raadpleegbaar op www.vlaandereninactie.be/lissabon.

⁴Opinion of the Committee of the Regions on the future of the Lisbon Strategy post 2010, 82nd plenary session, 3-4 december 2009, ECOS-IV-032.

De Vlaamse Regering geeft hieronder aan waar voor haar de positieve nieuwe elementen uit het raadplegingsdocument liggen, en voor welke thema's meer aandacht en verdieping cruciaal is.

1.3.2 Governance en inhoud moeten voor de Vlaamse Regering bij de EU2020-strategie voorop staan

De drie hoofddoelstellingen van de strategie worden in het raadplegingsdocument duidelijk aangegeven en uitgewerkt maar daarna wordt overgegaan tot een snelle opsomming van relevante thema's en geraakt het algemeen beeld en daardoor de slagkracht van de nieuwe EU2020-strategie wat zoek. De meeste elementen komen aan bod, maar de samenhang tussen de elementen ontbreekt soms of is onvoldoende uitgewerkt. Er wordt ook weinig of geen aandacht besteed aan een evaluatie van de Lissabonstrategie tot op heden. Door dit wel te doen zou de Europese Commissie kunnen aangeven op welke wijze de EU 2020-strategie aan de tekortkomingen van de bestaande Lissabonstrategie zou kunnen tegemoetkomen.

In haar reactie op het raadplegingsdocument van de Europese Commissie wil de Vlaamse Regering focussen op twee dimensies, nl. de governance-dimensie (A) en de inhoudelijke dimensie (B). Op het einde van deze bijdrage aan de consultatie wordt het standpunt van de Vlaamse Regering samengevat.

A. Beheer van de strategie: Governance

A.1. Nood aan duidelijke regels

De Vlaamse Regering verwelkomt het feit dat het raadplegingsdocument van de Europese Commissie bijzondere aandacht besteedt aan de **governancedimensie** o.m. in de subparagraaf “*Vaststelling van duidelijke regels om de nieuwe strategie doeltreffend te maken*”. Vlaanderen heeft in het verleden steeds aangedrongen op een goed uitgebouwde governancedimensie omdat deze cruciaal is voor het welslagen van de strategie. Wat de implementatie van de strategie betreft wordt dan ook terecht gepleit voor meer beleidscoördinatie –en integratie.

Volledigheidshalve wil de Vlaamse Regering een opmerking maken bij de voorgestelde **hiërarchie** (pag.12). De Europese Raad staat in voor het uittekenen van de grote beleidslijnen en de algemene sturing en ECOFIN en andere relevante thematische Raden, staan vervolgens in voor de uitvoering van de beslissingen. De Vlaamse Regering wil wijzen op de in het verdrag neergelegde bevoegdheidsverdeling. Zo heeft de EU op vlak van onderwijs en beroepsopleiding slechts aanvullende bevoegdheden, en worden de Europese doelstellingen terzake op vrijwillige basis geïmplementeerd binnen de open coördinatiemethode. Het ware wenselijk geweest dat de raadplegingsnota ook was ingegaan op de sterke en minder sterke punten betreffende de open coördinatiemethode en ook op dit vlak een aantal voorstellen had geformuleerd.

De **herziening van de huidige governancemethodiek**, vergt een grondige evaluatie van de huidige **richtsnoeren** alsook van de performantie van de open coördinatiemethode, opdat de EU2020 strategie een breed mobiliserend project wordt, waarvan de doelstellingen gedragen worden door alle overheidsniveaus en waarbij het middenveld, de sociale partners en de Europese bevolking sterker betrokken zijn. De open coördinatiemethode (OCM) is voor de Vlaamse regering van groot belang. Deze aanpak verzekert een continue opvolging zowel per lidstaat als op niveau van de Europese Unie. De Vlaamse Regering vindt het daarom aangewezen dat de OCM op een aantal punten nog verder wordt versterkt. Zo kan door de Europese Commissie nog meer geïnvesteerd worden in zowel de bilaterale ontmoetingen als Fact Finding Missions met de lidstaten en de regio's (in België). Tijdens deze bilaterale ontmoetingen en Fact Finding Missions wordt de implementatie van de Lissabonstrategie besproken. Analyses per beleidsdomein (bijvoorbeeld inzake werkgelegenheid, onderwijs,...) en het werken met regiospecifieke aanbevelingen kunnen hierbij een bijzondere meerwaarde betekenen.

In 2015 zal een eerste tussentijdse evaluatie moeten plaatsvinden om na te gaan of de uitvoering van de EU2020-strategie op koers zit, wat inderdaad aangewezen is.

A.2. Ambitieuze maar realistischere doelstellingen

De Vlaamse Regering staat positief ten opzichte van het doel met de EU2020-strategie “*een beperkte reeks belangrijke doelstellingen te bereiken*” en is voorstander van **realistische, resultaatgerichte en gedifferentieerde doelstellingen**. Daarom is de Vlaamse Regering bijzonder tevreden met de impliciete acceptatie van de verschillen tussen de lidstaten en de mogelijkheid tot differentiatie van de streefdoelen op lidstaatsniveau, rekening houdende met de nationale context. Dit is een belangrijke stap voor de lidstaten om zich de EU2020-strategie ‘eigen’ te maken.

Dit was nl. een zwak punt in de vorige Lissabonstrategie, waar de 14 structurele indicatoren voor alle lidstaten van toepassing waren. Een doelstelling was voor de ene lidstaat weinig inspirerend omdat ze te ver stond van de realiteit, terwijl een andere lidstaat die doelstelling

reeds had gehaald. De nieuwe aanpak kan zeker vruchten afwerpen. Peer-pressure zal in dit geval ook noodzakelijk blijven.

Naast de nood aan duidelijke EU2020-doelstellingen is een **optimale governancestructuur** vereist die optimaal bijdraagt aan de doelstellingen en ze ook efficiënt integreert. De Vlaamse Regering is vragende partij voor afdwingbare en resultaatgerichte doelstellingen.

Regio's spelen steeds meer een sleutelrol bij de realisatie van de gezamenlijke doelstellingen en dit in uiteenlopende situaties. In heel wat gevallen zal het dus wenselijk zijn dat naast de nationale objectieven ook **regionale objectieven**⁵ (en regionale indicatoren) worden vastgelegd, zeker in deze lidstaten waar de regio's over exclusieve bevoegdheden beschikken. Maatwerk (een 'variabele geometrie') zal vereist zijn. Dit biedt voor de Europese Commissie trouwens ook het voordeel dat ze de ontwikkelingen op een meer gedetailleerde wijze kan opvolgen. Zo kan de Europese Commissie ook tijdens bilaterale ontmoetingen of *Fact Finding Missions* doelgericht vragen formuleren, zowel aan de nationale overheden als aan de betrokken deelstaten. Hoger werd al verwezen naar het actieprogramma **Vlaanderen in Actie** en het Pact 2020. De daarin concreet opgenomen becijferde doelstellingen geven in feite al uitvoering aan grote onderdelen van de Lissabonstrategie.

De doelstellingen van de EU2020-strategie stellen ook **uitdagingen voor het Europees regionaal beleid**: bijvoorbeeld de aanpassingen aan klimaatverandering, het behoud van biodiversiteit, werken naar het verduurzamen van het gebruik van materialen vormen belangrijke regionale uitdagingen waarvoor ook het Europese beleidsinstrumentarium meer inzetbaar moet gemaakt worden / aangepast worden.

A.3. Structurele betrokkenheid van de regio's

De Vlaamse Regering stelt met genoeg vast dat het **belang van de strategie voor de regionale overheden** wordt erkend. Zo stelt het raadplegingsdocument (pag. 12) "*Alleen via partnerschap kunnen de specifieke maatregelen en doelstellingen worden bereikt: het is immers essentieel op te treden op het niveau van de EU, de lidstaten en de regio's, en dankzij de interactie tussen deze niveaus zal het potentieel van de strategie volledig kunnen worden geactualiseerd.*" De meerwaarde die regionale actoren aan de Lissabondimensie kunnen verlenen, bleek trouwens ook heel duidelijk uit de resultaten van een high level conferentie⁶ die door het Zweeds EU-voorzitterschap werd georganiseerd. Deze aandacht voor de betrokkenheid van regionale en lokale overheden bij de nieuwe Lissabonstrategie werd ook in het trio-voorzitterschapsprogramma van Spanje – België – Hongarije (goedgekeurd door de Raad Algemene Zaken op 7 /12/2009) opgenomen.

De **regio's** spelen steeds meer een **sleutelrol bij de realisatie van de doelstellingen**. Gelet op de verregaande autonomie van sommige regio's zoals Vlaanderen, moeten deze regio's in de EU2020-strategie een (aan)gepaste rol krijgen. Net als het Comité van de Regio's (Europolitics 8/12/2009 '*Regions want to be fully involved*') dringt de Vlaamse Regering erop aan dat de Europese Commissie ook structurele oorzaken aanreikt om de betrokkenheid van de regionale actoren daadwerkelijk en structureel te verzekeren.

De Vlaamse Regering kijkt uit naar initiatieven van de Europese Commissie m.b.t. de vormgeving van structurele betrokkenheid van de regio's en doet hierna alvast enkele voorstellen ter overweging. Zo is de Vlaamse Regering alvast bereid haar ervaringen in

⁵De Vlaamse Regering volgde 13 van de 14 structurele Lissabonindicatoren tijdens de afgelopen Lissabonstrategie van nabij op.

⁶ Growing together for a sustainable Europe – Local and regional implementation of the strategy for growth and jobs after 2010"

o.a. de Belgische context te delen met andere overheden (Europees, nationaal, regionaal en lokaal). Vlaanderen stelt concreet het aanduiden van **regionale 'Lissaboncoördinatoren'** voor die ownership willen opnemen voor de Lissabonstrategie in hun regio. Vooral de regio's die eigen bevoegdheden hebben kunnen hier een prominente plaats opnemen. Deze regionale Lissaboncoördinatoren worden op deze manier ook voor de Europese Commissie een gesprekspartner, kunnen in nauwe samenwerking met de nationale Lissaboncoördinatoren de nieuwe EU2020 strategie opvolgen en deze ook doorvertalen naar de regionale praktijk, kunnen overleg plegen met de **lokale overheden** enzovoort. De structurele betrokkenheid van regio's vormt een win-win situatie.

Hoewel het op dit ogenblik nog niet duidelijk is of binnen een herziene governance-methodiek van de EU2020-strategie ook met hervormingsprogramma's en voortgangsrapporten zal worden gewerkt, ziet de Vlaamse Regering een toegevoegde waarde voor regio's (die dit wenselijk achten) om een eigen **regionaal EU2020-rapport** aan de Europese Commissie te bezorgen. In dit rapport kan dan aangegeven worden welke maatregelen de regio neemt ter implementatie van de EU2020-strategie en op deze manier kan binnen de regio het draagvlak en mobilisatie voor de strategie worden verhoogd. Dit regionale EU2020-rapport kan dan de regionale vertaling zijn van de Europese EU2020-strategie, die in een regionale context werd doorvertaald (voor Vlaanderen d.m.v. "Vlaanderen in Actie" en het "Pact 2020").

Hoe kan het **partnerschap tussen de verschillende actoren in de multilevel governance structuur** effectief gevormd worden, en hoe kan de *'interactie tussen deze niveaus'* bewerkstelligd worden, zodat de kans op slagen van de strategie het grootst is? Dit zal een centrale uitdaging voor de EU2020-strategie zijn. Het structureel betrekken van de regio's bij de nieuwe EU2020-strategie kan bijdragen aan het mobiliseren van de lokale actoren en op die manier kan de regio de brug vormen naar de lokale overheden en bijdragen aan nieuwe partnerschappen. Op het vlak van partnerschappen moet ook de link worden gelegd met de beschikbare budgetten. Om binnen het Europese kader gezamenlijke doelstellingen te bereiken, moeten de nationale/federale en regionale prioriteiten dus variëren naargelang de specifieke nationale of regionale context. De Europese middelen moeten daarbij vooral ingezet worden voor het bereiken van die gemeenschappelijke of transversale Europese doelstellingen, zonder daarbij aanleiding te geven tot concurrentievervalsing of 'dubbele spending'. Om te komen tot een efficiënter en effectiever gebruik van de middelen moeten de verschillende overheidsniveaus de middelen als het ware op complementaire wijze inzetten, zodat Europese, nationale/federale en regionale instrumenten elkaar optimaal versterken door hefboomeffecten binnen een gezamenlijk kader. Vlaanderen stipt het belang aan van partnerschappen waarbij acties op niveau van de Unie, de lidstaten en de regio's efficiënt worden gecoördineerd.

A.4. Communicatie van de strategie

De Lissabonstrategie die één van de belangrijkste EU-strategieën van het voorbije decennium was, was nauwelijks of niet gekend bij de Europese burger. In haar raadplegingsdocument gaat de Europese Commissie echter niet in op de meerwaarde die de strategie voor de Europese burger kan betekenen en hoe ze daarover zal communiceren. Ook hier kunnen regio's een belangrijke zijn schakel om een horizontale strategie als de EU2020-strategie te doen doorstromen naar de sociaaleconomische stakeholders, de lokale overheden en de burger. Complementair hieraan kunnen regio's een bottom-up functie opnemen, om goede initiatieven van het lokale overheden op Europees niveau kenbaar te maken.⁷ De regio's kunnen hieromtrent een aangepaste communicatie ontwikkelen. Dit kan

⁷ Ook het Comité van de Regio's hecht belang aan bottom-up initiatieven van de lokale overheden in haar advies over de toekomst van de Lissabonstrategie post 2010, § 22.

gefaciliteerd worden door bijvoorbeeld de aanduiding van regionale coördinatoren voor de strategie, zoals hoger voorgesteld. Ook parlementen, zowel nationale als regionale parlementen, kunnen hierin een belangrijke rol opnemen.

A.5. Kwantitatieve targets

De Vlaamse Regering zet hierna haar eerder geformuleerde **voorstellen voor 'Europese' operationele doelstellingen** (mededeling Vlaamse Regering van 29/05/2009) **in de vorm van richtsnoeren/targets**, deels gebaseerd op de Pact 2020-doelstellingen/ViA-doorbraken, uiteen en dit voor het werkgelegenheidsdomein van de EU2020-strategie. Wat de andere domeinen (zoals economie en milieu) van de EU2020-strategie betreft, is de Vlaamse Regering graag bereid om ook daar in de nabije toekomst voorstellen rond te formuleren en deel te nemen aan initiatieven van de Europese Commissie op dit vlak.

Meer specifiek wenst de Vlaamse Regering dus alvast de volgende focal points in het **werkgelegenheidsdomein** van de EU2020 strategie te beklemtonen en concreet uitgewerkt te zien (zie mededeling Vlaamse regering 28 mei 2009 'eerste aanzet van visie van de Vlaamse overheid mbt Lissabonstrategie na 2010').

§ Focus op **werkzaamheid en eindeloopbaan**

- Ø Een verdere toename van de werkzaamheidsgraad (bvb. tot de doelstelling van 70% of meer in 2020);
- Ø Toename van de gemiddelde Europese uittredeleeftijd als maatstaf voor gemiddeld langere loopbanen (bvb. tot 65 jaar in 2020);
- Ø Een cruciaal aandachtspunt is het inzetten op zowel het stimuleren van ondernemerschap als op een kwalitatief ingevuld ondernemerschap. Bijv. een toename van het totale aantal/aandeel exporterende bedrijven, inclusief KMO's (verdubbeling t.a.v. 2007).

§ Focus op **kansengroepen/evenredige arbeidsdeelname en diversiteit**

- Ø Een uitgesproken toename van de werkzaamheidsgraad voor kansengroepen (bvb. De Europese doelstelling van 55% voor 55-plussers in 2020 of de doelstelling om de nationaliteitskloof weg te werken tegen 2020). Ook doelstellingen voor personen met een arbeidshandicap of een welzijnsproblematiek kunnen worden uitgewerkt;
- Ø Ook in de uitwerking van nieuwe doelstellingen en benchmarks onder andere focal points moet aandacht uitgaan naar de kansengroepen;
- Ø Meer maatwerk in het Europese doelstellingskader voor activeringsbeleid, door indicatoren voor een aangepaste activeringsaanpak naar werkzoekende 50-plussers, naar werkzoekenden met een arbeidshandicap, naar werkzoekenden met medische, mentale, psychische en psychiatrische problemen (MMPP) en ten slotte naar werkzoekenden die moeilijk inzetbaar zijn vanwege een sociale problematiek;
- Ø Herziening van het huidige onderscheid in de doelstelling van een nieuwe start voor -25 jarigen en +25 jarigen.

§ Focus op **actief arbeidsmarktbeleid**:

- Ø Toename van de bestedingen voor actief arbeidsmarktbeleid (bvb. tot het niveau van minstens 1,5% van het BBP in 2020);
- Ø Aandacht voor de (kosten-) efficiëntie van de 'nieuwe start' indicatoren;
- Ø Het toevoegen van resultaatsindicatoren voor actief arbeidsmarktbeleid, zoals uitstroomdoelstellingen en doorstroomindicatoren;

- Ø Aandacht voor de impact van de economische crisis en het gevoerde relancebeleid;
- Ø Verdere toename van het activeringspercentage voor langdurig werklozen (bvb. Aan de hand van een nieuwe benchmark (25% of meer in 2020).
- Ø Ontwikkeling/operationalisering van het rugzakprincipe op Europees niveau: Het rugzakprincipe wordt opgenomen om enerzijds doorstroom van kansengroepen te ondersteunen en stimuleren van sociale economie naar reguliere economie en anderzijds de instroom van kansengroepen op de arbeidsmarkt te bevorderen. De rugzak is een recht op ondersteuning, begeleiding en opleiding (op de werkvloer) en/of een redelijke aanpassing van de arbeidspost moet kunnen meegaan met de gerechtigde werknemer/werkzoekende.

§ Focus op een **brede levensloopbaanbenadering** (van jobzekerheid naar loopbaanzekerheid):

- Ø Ontwikkeling van een coherent indicatorenkader voor flexizekerheid (en transitionele loopbanen) in het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten (en de regio's), o.b.v. een duidelijk gespecificeerde en gedragen omschrijving van het begrip.
- Ø Een verdere afname van het aantal kortgeschoolden op de arbeidsmarkt (bvb. Met de helft tegen 2020);
- Ø Een verdere afname van de ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs (bvb. Een halvering tegen 2020);
- Ø Een groeipad voor het aantal jongeren dat deelneemt aan hoger (beroeps)—onderwijs;
- Ø Ontwikkelen van een strategische visie m.b.t. opleidingsdeelname en streven naar een verdere toename van deze deelname (bvb. Tot 15% of meer in 2020);
- Ø Ontwikkelen van Europese indicatoren voor 'life long guidance', als aanvulling op het eenzijdige doelstellingenkader in de huidige Lissabonstrategie (enkel 'life long learning');
- Ø Ontwikkelen van Europese indicatoren voor 'niet-formeel leren', als aanvulling op het eenzijdige doelstellingenkader in de huidige Lissabonstrategie (enkel 'toename van de formele opleidingsdeelname');
- Ø Ontwikkelen van Europese indicatoren voor 'informeel leren', als aanvulling op het eenzijdige doelstellingenkader in de huidige Lissabonstrategie;
- Ø Het belang van 'Eerder en elders verworven competenties' moet worden erkend en verder uitgewerkt teneinde de arbeidsmobiliteit te verhogen en de positie van mensen op de arbeidsmarkt te versterken. Europese initiatieven zoals Europass, Eures en buitenlandse stages moeten sterker worden ondersteund en verder worden uitgebreid;
- Ø Het ontwikkelen van indicatoren, definities en targets op het vlak van klimaat en werkgelegenheid, in het kader van het anticiperen op 'future skills'.

§ Focus op **sociale economie**

- Ø Met het oog op duurzame werkgelegenheid voor de meest kwetsbaren in de samenleving, de optimalisering van het inschakelingsinstrumentarium vanuit sociale economie. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan de kwaliteit van de arbeid, de duurzaamheid van de inschakeling en in casu de doorstroom naar het normaal economisch circuit;
- Ø Er dienen inspanningen geleverd te worden om de maatgerichte aanpak van bij de screening van de werkzoekende tot op de effectieve tewerkstellingsplaats eenduidig en geïntegreerd aan te pakken.

- Ø Als onderdeel van het activeringstraject op maat voor de uiterst kwetsbare groepen (mensen in armoede en MMPP) dienen er aangepaste en maatgerichte trajecten te worden ontwikkeld waarbij de zorgaspecten en de randvoorwaarden tot het slagen van het werktraject op een consistente en geïntegreerde wijze wordt aangepakt. Een groeipad voor bijkomende trajecten en arbeidszorg dient uitgewerkt te worden op langere termijn afgestemd op een geïntegreerd beleidskader.

§ Focus op **werkbaar werk**:

- Ø Ontwikkelen van Europese indicatoren betreffende de kwaliteit van de arbeid, in het bijzonder m.b.t. werkbaarheid van en welbevinden op het werk;
- Ø Ontwikkelen van een kader voor een duurzaam HR-beleid met daarin oog voor competentieontwikkeling, diversiteit en de sociale aspecten van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap.
- Ø De Vlaamse Regering wenst ook het investeren in zowel kwaliteitsvolle kinderopvang als kleuteronderwijs naar voor te schuiven in de Lissabonstrategie post 2010.

A.6. Monitoring

Er wordt vermeld dat de lidstaten doelstellingen voor vijf jaar zullen opstellen en dat de vooruitgang in de richting van deze doelstellingen elk jaar door de Europese Commissie en de Europese Raad zullen worden gemonitord. De Vlaamse Regering dringt er echter op aan de huidige werkwijze van de Europese Commissie verder te zetten, nl om rankings en scoreboards op te stellen om de voortgang van de lidstaten de vooropgestelde benchmarks te kunnen opvolgen. De Vlaamse regering stelt voor deze scoreboards te verruimen naar de regio's. Op basis van deze gegevens kunnen vervolgens niet enkel landen- maar ook regiospecifieke aanbevelingen door de Europese Commissie worden geformuleerd.

Boven werd al het belang van de structurele betrokkenheid van regionale overheden vermeld. Gelet op de steeds belangrijker rol en de verregaande autonomie van sommige regionale overheden, moeten deze in de nieuwe EU 2020 strategie voortaan een (aan)gepaste rol krijgen (voorbereiding, uitvoering, verslaggeving m.b.t. de doelstellingen). In het bijzonder geldt dit voor Vlaanderen omdat het als deelstaat zelfs een hele reeks exclusieve bevoegdheden uitoefent, ook op het domein van de structurele hervormingen en doelstellingen binnen de EU 2020 strategie (innovatie, onderzoek, opleiding, onderwijs, arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding, sociale inclusie, en groene economie...).

De Vlaamse Regering vindt dat de **rol van indicatoren** moet verduidelijkt worden. Er is nood aan een reeks realistische indicatoren, die rekening houden met de verschillende startposities van lidstaten, die evolutief van aard zijn, beter gekoppeld worden aan de beoogde doelstellingen. Bovendien moet er ook over gewaakt worden dat de indicatoren transparant en meetbaar zijn en de voortgang (of het gebrek eraan) kan geregistreerd en zichtbaar gemaakt worden op eenvoudige wijze. Dit vergt noodzakelijke technische ontwikkelingen. Belangrijk aandachtspunt is dat dit niet gepaard gaat met bijkomende administratieve lasten.

Het is onvoldoende om enkel kwantitatieve doelstellingen en indicatoren op sociaal-economisch en milieuvlak op te stellen. Er is nood aan een gelijkwaardige en vooral kwalitatieve kijk op de economische, sociale en milieusituatie met betere indicatoren op de verschillende geografische schaalniveaus. Dit houdt in dat ook **kwalitatieve indicatoren** zoals **duurzame welvaartsindicatoren** (belang van 'beyond GDP' en (meet)indicatoren die de ongelijkheid binnen de samenleving) moeten ontwikkeld worden, of een **governance-indicator** die aangeeft hoe/of andere overheden en stakeholders bij de EU2020-strategie

worden betrokken. Indien in de toekomst met landenspecifieke aanbevelingen wordt gewerkt, zou dit ook één van de te beoordelen criteria door de Europese Commissie kunnen zijn. Zoals verder zal blijken hecht de Vlaamse Regering ook belang aan de bijdrage die een efficiënte en effectieve overheid aan de EU2020-strategie kan leveren. Voor de verbetering van de **efficiëntie en effectiviteit** van de werking van de overheidsorganisaties en het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening in de Europese Unie is het wenselijk dat er zo snel mogelijk een set indicatoren ter beschikking komt zodat de overheden hun prestaties, efficiëntie en effecten beter kunnen opvolgen en internationaal kunnen 'benchmarken' aan de hand van geijkte methodieken.

De Vlaamse Regering stelt dat de 3% norm in het kader van onderzoek en ontwikkeling zijn rol kan blijven spelen en wil hierbij opmerken dat het in het Vlaams regeerakkoord 2009-2014 heeft aangegeven om in 2014 de 3% norm te bereiken. De Vlaamse Regering wil volledigheidshalve ook aangeven dat er een **betere koppeling moet komen met onderzoeks- en innovatie-doelstellingen** in de EU2020 strategie dan tot op heden het geval is. De gangbare inputindicator van 3% alleen is te algemeen om het volledige veld van onderzoek en ontwikkeling en innovatie af te dekken. Er is op dit specifieke terrein nood aan een realistische reeks van input, throughput en output-outcome indicatoren.

De Vlaamse Regering onderschrijft grotendeels het nieuwe strategische kader van de EU2020 strategie betreffende het werkgelegenheidsbeleid maar is bezorgd over het **gebrek aan kwantificeerbare operationele doelstellingen op het vlak van werkgelegenheid**. Het is teleurstellend dat de strategische doelstellingen m.b.t. werkgelegenheidsbeleid zich niet vertalen in heldere, kwantificeerbare en mobiliserende richtsnoeren voor duurzame groei en jobs en met o.a. een nieuw baanbrekend objectief inzake werkzaamheidsgraad hoger dan 70%..

A.7. Relatie met andere strategieën, beleid en begroting

De Vlaamse Regering wenst aan te geven dat er nood is aan synergie en afstemming tussen de EU2020-strategie en andere Europese strategieën en beleidsvelden. In het bijzonder kan verwezen worden naar de Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling, het EU plattelandsontwikkelingsbeleid, het stedenbeleid (Charter van Leipzig), de Industrial Policy, het Innovation Plan, de Europese onderzoeksruimte enzovoort.

Belangrijk is ook het feit dat de institutionele component bij dit alles niet uit het oog wordt verloren. Bij de nieuwe EU2020-strategie zal er binnen de Europese Commissie een duidelijke coördinatie nodig zijn. Ook tussen de verschillende raadsformaties zal er een voortreffelijke coördinatie bij de EU2020-strategie moeten zijn. Bij de bestaande Lissabonstrategie is de huidige coördinatie tussen de verschillende raadsformaties onvoldoende. De Europese Raad moet hieromtrent in de toekomst een zeer belangrijke taak op zich nemen. Binnen de Commissie dient er één verantwoordelijke te zijn voor de EU2020-strategie. Dat kan de Voorzitter zijn.

Een ander belangrijk aandachtspunt vormt ook link met de begroting. Het is belangrijk dat de Europese begroting duidelijk de prioriteiten weerspiegelt van de EU2020-strategie en dat er zicht komt op de (bijkomende) middelen die voor de nieuwe strategie worden uitgetrokken. Een ambitieuze EU2020-strategie moet immers worden ondersteund met voldoende middelen. Het is van belang is dat de EU2020-strategie voor de verschillende betrokken beleidsvelden richtinggevend is, ook inzake het vrijmaken en aanwenden van middelen. Zo was het bijvoorbeeld een goede zaak dat een aantal jaar geleden de structuurfondsen werden georiënteerd richting de Lissabonstrategie.

A.8. Institutionele partners

De Vlaamse Regering is verheugd dat de Europese Commissie een grotere rol ziet weggelegd voor het **Europees Parlement**. Het EP wordt expliciet uitgenodigd ook te reageren op de raadpleging en dit kan belangrijk zijn om het draagvlak voor de strategie te vergroten. Er moet verder geïnvesteerd worden in de ontwikkeling van strategische partnerships met actoren die de Lissabonstrategie kunnen ondersteunen.

Voor de Vlaamse Regering kan ook het **Comité van de Regio's (CoR)** een belangrijkere en meer structurele rol in het governanceluik worden toebedeeld. De activiteiten (o.a. de uitwisseling van goede praktijken) die binnen het Lisbon Monitoring Platform van het CoR inzake de Lissabonstrategie worden ontwikkeld, kunnen ook binnen de EU2020-strategie een meerwaarde betekenen voor heel veel regionale en lokale actoren. De rol van het LMP kan nog verder worden uitgebouwd en versterkt. Het CoR kan ook een belangrijke rol spelen in het nagaan hoe binnen verschillende lidstaten de regionale en lokale overheden worden betrokken en hieromtrent voorstellen formuleren, zodat best practices ruim binnen de Europese Unie verspreid worden. Indien de Europese Commissie wenst verder te werken met landenspecifieke aanbevelingen en aandachtspunten, mogen deze niet beperkt blijven tot het macro- en micro-economische beleid en het beleid inzake werkgelegenheid. Ook inzake governance van de strategie binnen de lidstaat moet het mogelijk zijn dat er aanbevelingen en aandachtspunten worden geformuleerd.

Sociale partners. Ook de betrokkenheid van het **Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC)** kan van belang zijn om het draagvlak voor de EU2020-strategie te versterken. De Europese Commissie besteedt onvoldoende aandacht aan het betrekken van de sociale partners bij de strategie. Ze zegt wel de actieve steun van de sociale partners en het middenveld nodig te hebben maar gaat daar niet verder op in. In Vlaanderen is het zo dat de sociale partners actief bij de Lissabonstrategie worden betrokken. Zowel bij de bijdrage van de Vlaamse Regering aan de enquête van het Comité van de Regio's, als bij het opstellen van een antwoord op deze raadpleging werden de sociale partners betrokken. Dit gebeurde in het kader van VESOC (Vlaams economisch en sociaal overlegcomité).

De Europese Commissie hoopt ook op meer belangstelling van de **nationale parlementen**, maar vergeet eraan toe te voegen dat ook de belangstelling van **regionale parlementen** moet worden gewekt. Ook hier kan een rol weggelegd zijn voor de regionale Lissaboncoördinator. Er kan op dit vlak ook gewezen worden op het subsidiariteitsprincipe, waarbij in Vlaanderen het parlement een belangrijke rol speelt in materies zoals onderwijs en beroepsopleiding, waar de Europese Unie slechts beperkte, aanvullende bevoegdheden heeft.

Concluderend

Een goed uitgebouwde en uitgebalanceerde governancedimensie moet dus een essentieel onderdeel zijn van de strategie. Het welslagen van de nieuwe strategie zal ervan afhangen. De governancedimensie moet concreet worden vormgegeven. Zo zal het bijvoorbeeld niet langer volstaan dat, zoals de vorige jaren tijdens de Europese lenteraden het geval was, eerder beleefdheidshalve naar de structurele betrokkenheid van regionale en lokale overheden wordt verwezen, maar deze betrokkenheid niet concreet wordt ingevuld.

B. Inhoud

B.1. De EU2020-strategie als duurzame strategie

De Vlaamse Regering schrijft zich in het algemene uitgangsprincipe in dat de opvolger van de Lissabonstrategie het kader moet zijn om de exit uit de crisis te bewerkstelligen en structurele hervormingen op lange termijn te blijven doorvoeren (pag. 2): *“Het einde van de crisis moet het begin zijn van een nieuwe duurzame sociale markteconomie, een slimmere, groenere economie, waarin onze welvaart voorkomt uit innovatie en uit een beter gebruik van de hulpbronnen, en waarin kennis de basis is van alles”*.

Deze strategie sluit aan bij de toekomststrategie die de Vlaamse regering, de sociale partners en diverse maatschappelijke bewegingen in het Pact 2020 uitgewerkt hebben. Het gekozen **tijdsperspectief** van de EU2020-strategie is bovendien ideaal, omdat op deze manier ook een synergie kan beoogd worden met de 20-20-20 doelstellingen van de Europese Unie. Toch wenst de Vlaamse Regering enkele maatschappelijke evoluties beklemtonen die nu onvoldoende in het document aan bod komen en die dit decennium een nog grotere rol zullen spelen dan nu reeds het geval is. Deze zullen ongetwijfeld van invloed zijn op de ruime economische, sociale en ecologische ontwikkelingen en dus van belang voor de EU2020-strategie. De Vlaamse Regering wenst in het bijzonder volgende thema's onder de aandacht te brengen:

Naast de acute financieel-economische crisis blijven er ook zeer **manifeste milieu-uitdagingen** waaraan de Europese Commissie onvoldoende aandacht besteedt. Het klimaatprobleem is prioritair, maar andere belangrijke milieu-uitdagingen (toestand van natuurlijke hulpbronnen, hier en elders, duurzaam gebruik van materialen in de economie, verlies van biodiversiteit, milieu en gezondheid) mogen niet naar de achtergrond verdwijnen. Deze uitdagingen genereren zowel directe economische problemen (stijgende prijzen voor energie, grondstoffen, landbouwproducten en voedsel) en bemoeilijken het perspectief van duurzame ontwikkeling (verlies van natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit, sociale ongelijkheid). Toenemende **verstedelijking** is een andere uitdaging waaraan in de EU2020-strategie aandacht moet besteed worden. Dit fenomeen biedt enerzijds kansen (de steden als motor voor sociale en economische ontwikkeling), maar stelt ons ook voor nieuwe uitdagingen (omtrekt de realisatie van milieudoelstellingen). Een ander punt dat te weinig aandacht krijgt, is de Europese **demografische situatie**. Ontgroening en vergrijzing worden weliswaar als een probleem aangeduid, maar de gevolgen van deze evoluties zullen ingrijpend zijn en een impact hebben op een brede waaier beleidsterreinen. Zo vormt in Vlaanderen de demografische situatie nu reeds een grote uitdaging voor de arbeidsmarkt. De toenemende migratie, vaak als gevolg van demografische ontwikkelingen zal ook implicaties hebben op sociaal en economisch vlak. Uitdagingen op vlak van taal en taalverwerving, op vlak van integratie maar ook op sociaal vlak zullen op vele plaatsen in Europa toenemen, ook in Vlaanderen. Sociale cohesie, inzonderheid in de steden, is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Op inhoudelijk vlak moeten voor Vlaanderen de economische, sociale en milieucomponent van de EU2020-strategie elkaar onderling versterken zonder dat de ene ten koste gaat van de andere, als voorwaarde voor een duurzame groeistrategie. Er moet dus naar synergieën gezocht worden. Vlaanderen stelt met genoeg vast dat een aanzet hiervoor wordt opgenomen, met name: *“Onze sociale, economische en milieudoelstellingen moeten op elkaar zijn afgestemd als we resultaat willen boeken ten aanzien van onze thematische prioriteiten voor 2020”*.

Voor de Vlaamse Regering moet **duurzaamheid** het **uitgangspunt** van de nieuwe strategie zijn. Duurzaamheid moet daarbij als een transversale prioriteit in de EU2020-strategie worden opgenomen en verfijnd worden binnen de drie grote pijlers: de economische, de

sociale en de milieupijler. De Vlaamse Regering bevestigt dat de EU2020 strategie moet blijven inzetten op duurzame groei en jobs en daarbij moet blijven voortbouwen aan structurele hervormingen.

De Vlaamse Regering meent dat er een **efficiënte, gecoördineerde en geïntegreerde wisselwerking van de verschillende doelstellingen** (meerwaarde van kennis als basis voor groei, kansen bieden in een samenleving die niemand uitsluit, een competitieve en groene netwerkeconomie creëren) moet zijn voor deze duurzame groeistrategie. De integratie in de "EU 2020" strategie van de sociale dimensie en de klimaatverandering moet samengaan met duurzame groei en jobcreatie.

De Vlaamse Regering kan zich daarom aansluiten bij de keuze van de door de Europese Commissie voorgestelde 3 inhoudelijke prioriteiten. Hierbij acht de Vlaamse Regering het van bijzonder belang dat deze prioriteiten verder worden aangepast en ingevuld in functie van de maatschappelijke uitdagingen van deze tijd.

Drie belangrijke thema's die de Vlaamse Regering in de voorliggende EU2020 strategie mist zijn het bestrijden van sociale ongelijkheid en armoede en de meerwaarde die een efficiënte en effectieve overheidsorganisatie kan opleveren voor de EU2020-strategie.

Sociale gelijkheid is een belangrijke factor voor het realiseren van een duurzame economische groei. Alle vormen van ongelijkheid moeten bestreden worden. In het bijzonder moet ook aandacht besteedt worden aan gendergelijkheid omdat dit in het bijzonder van belang is voor de verwezenlijking van de EU-doelstellingen ten aanzien van de economische en sociale samenhang en een hoog niveau van werkgelegenheid, alsook voor het verwezenlijken van duurzame groei en concurrentievermogen, en voor het aanpakken van de demografische uitdagingen.

De Vlaamse Regering pleit voor een inclusieve en integrale benadering van het fenomeen **armoede**⁸, waarbij ten volle rekening wordt gehouden met de diversiteit van het fenomeen. 2010 is het jaar van de bestrijding van de armoede en de sociale uitsluiting. Daarom is dit het ideale moment om **armoedebestrijding** structureel in de EU2020-strategie op te nemen. Dit vereist dat er ook nieuwe indicatoren worden ontwikkeld op het vlak van armoede en inkomensongelijkheid, en dat deze ook worden gemonitord. Er moet ook worden nagegaan op welke wijze de armenorganisaties kunnen betrokken worden bij de uitvoering van de EU2020 strategie.

In het raadplegingsdocument ontbreekt een duidelijke visie over de bijdrage die de publieke sector en dienstverlening kan betekenen voor de realisatie van de EU2020-strategie. De "dienstensector" wordt quasi-exclusief in de particuliere sector gesitueerd. De dienstensector en de andere economische sectoren zijn de motoren voor de groei, maar de economische en sociale bekommernissen van de burgers zullen gerespecteerd worden "*met het juiste beleidskader*" (pag. 4). Dat blijft zeer vaag, zoals ook het signaal over de gewenste evolutie van de publieke dienstverlening. De Vlaamse Regering vindt dat een **efficiënte en effectieve overheidsadministratie** een essentiële bijdrage kan leveren aan de realisatie van duurzame groei en jobs. Dit houdt o.m. in: verdere aandacht voor better regulation, e-government, de overheid als innoverende en lerende organisatie, onderbouwde beleidsvoorbereiding door gebruik van ex ante en ex post evaluaties, de overheid als voortrekker op een aantal terreinen (bvb. inzake de energie-efficiëntie van overheidsgebouwen, transportinfrastructuur, bevordering van het gebruik van groene, duurzaam geproduceerde producten,..) enz.

⁸ Ook het Comité van de Regio's hecht belang aan de bestrijding van de armoede in haar advies over de toekomst van de Lissabonstrategie post 2010, § 25 en 28.

Tenslotte wil de Vlaamse Regering beklemtonen dat voor de uitvoering de nodige middelen en financiële stabiliteit van belang zijn en benadrukt in dit verband de bijdrage die het **cohesiebeleid**⁹ kan leveren bij de realisatie van de EU2020 strategie. Uit de operationele plannen van de lidstaten voor de programmeringsperiode 2007-2013, blijkt reeds een duidelijke accentverschuiving in de richting van de belangrijkste 'Lissabonprioriteiten'.

Een efficiënt werkend openbaar bestuur is bovendien cruciaal om de doeltreffendheid en doelmatigheid van de **openbare financiën** te verbeteren en aldus op dit terrein een belangrijke bijdrage te leveren aan de EU2020 strategie en de **exit uit de crisis**. De Vlaamse Regering heeft haar verantwoordelijkheid genomen om de financieel-economische crisis te bestrijden. Om de financiële gezondheid van Vlaanderen ook in de toekomst te waarborg zal de Vlaamse Regering tijdens de regeerperiode 2009-2014 een besparingspad op de uitgaven volgen met het oog op het bereiken van een begrotingsevenwicht in 2011.

De Vlaamse Regering staat hierna stil bij de drie voorgestelde hoofddoelstellingen van de EU2020-strategie.

B.2. Meerwaarde van kennis als basis van groei

De Vlaamse Regering stelt tevreden vast dat de Europese Commissie het begrip '**innovatie**' vanuit brede maatschappelijke tendensen en uitdagingen benadert, naast technologie en onderzoek en ontwikkeling. Toch mist Vlaanderen het verband met de andere 'pijlers' van de EU2020 en meerbepaald over innovatie in de generieke betekenis van het woord. Het inspelen op sociale inclusie, opleiding, vergroening van de economie en duurzaamheid vereist immers dat niet alleen aandacht wordt besteed aan technologische innovatie, maar ook innovatieve toepassingen worden ontwikkeld in andere domeinen zoals de sociale economie, de creatieve en ontspanningsindustrie, cultuur, media als in functie van procesmatige transities naar duurzame productie- en consumptiepatronen. Gunstige voorwaarden moeten gecreëerd worden opdat innovatie kan gespreid worden over alle sectoren en beleidsvelden. Innovatie moet vanuit de maatschappelijke uitdagingen en noden worden gedreven ('**societal driven innovation**'). Dit houdt een reoriëntatie in van de onderzoeksactiviteiten naar strategische domeinen.

Onderwijs is één van de drie hoeken van de kennisdriehoek en wordt voor het eerst aangevuld met 'creativiteit'. Belangrijk is dat via kennis de omslag naar innovatie wordt gemaakt. Een andere positieve ontwikkeling is dat onderwijs niet langer beperkt wordt tot hoger onderwijs en universiteiten. De basis voor het deelnemen aan het hoger onderwijs aan het levenslang leren wordt immers gelegd in het basisonderwijs en secundair onderwijs. Daar worden de kennis, basisvaardigheden én attitudes verworven die het fundament vormen voor vervolgoopleidingen, creativiteit, innovatie en onderzoek. Bovendien wordt mobiliteit niet langer gezien als prioriteit op zich, maar als een instrument om andere doelstellingen te bereiken. Dit getuigt van een meer realistische visie.

De samenvattende zin (pag. 6): "*Doel van de 2020-strategie is een echte kennisruimte, die steunt op een kennisinfrastructuur van wereldklasse, en waarin alle partijen (studenten, docenten, onderzoekers, onderwijs –en onderzoeksinstellingen) profiteren van het vrije verkeer van personen, kennis en technologie (de vijfde vrijheid).*" negeert echter bovenstaande ruimere kijk op het verwerven van competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) en reduceert de eerste thematische prioriteit tot het realiseren van een Europese kennisruimte. Daarenboven is de Europese samenwerking op het terrein van onderwijs sinds 2001 verbreed naar onderwijs en beroepsgericht onderwijs en beroepsopleidingen. De

⁹ Ook het Comité van de Regio's onderlijnt het belang van het cohesiebeleid voor de EU2020 strategie in haar advies over de toekomst van de Lissabonstrategie post 2010, § 26.

Vlaamse Regering vraagt de Europese Commissie deze benadering te handhaven voor de toekomst. Ook het beroepsgericht onderwijs en de beroepsopleidingen (**“vocational education and training”**) leveren een bijdrage tot de ontwikkeling van toekomstgerichte kennis, vaardigheden en hebben aandacht voor creativiteit en innovatie.

De Vlaamse Regering wil haar bijdrage leveren tot de creatie van een Europese kenniseconomie en de **circulatie van kennis over de grenzen**. In dit kader wil de Vlaamse Regering ook het belang van de Europese Digitale Bibliotheek, Europeana, benadrukken en pleit ervoor dat Europa blijft werk maken van een adequate financiering van de digitalisering van het rijke culturele en wetenschappelijke Europese erfgoed. Deze ontwikkeling moet wel gekoppeld zijn aan een adequate oplossing van de problematiek van het intellectuele eigendom dat rekening houdt met aspecten van bescherming, maar ook met de nieuwe mogelijkheden en vragen naar terbeschikkingstelling.

Wat **levenslang leren** (LLL) betreft is Vlaanderen akkoord dat de toegang tot LLL moet vergemakkelijkt worden. Toegang bevorderen tot LLL is echter onvoldoende om een hogere participatie aan LLL te realiseren. Daartoe moeten er eveneens ‘incentives’ ter beschikking gesteld worden. De Vlaamse Regering wil er tenslotte op wijzen dat ‘afstandsleren’ een correctere Nederlandse vertaling is van het Engelstalige begrip ‘distance learning’ dan ‘afstandsonderwijs’.

B.3. Kansen bieden in een samenleving die niemand uitsluit

De Vlaamse Regering kan zich in grote mate vinden in de strategische doelstellingen inzake werkgelegenheid zoals beschreven in het consultatiedocument. Deze komen immers in grote mate tegemoet aan de belangrijkste aandachtspunten van de Vlaamse Regering (actief arbeidsmarktbeleid, verhogen van de werkbaarheid en de kwaliteit van het werk, een levensloopbenadering, een breed competentiebeleid, evenredige arbeidsdeelname en diversiteit en het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt voor de kansengroepen).

De Vlaamse Regering onderschrijft dus grotendeels de strategische visie dat de huidige en nieuwe richtsnoeren voor groei en jobs in eerste instantie tegemoet moeten komen aan de uitdagingen op lange termijn. Vooral de vergrijzing van de bevolking noopt tot een versnelde modernisering van het Europees sociaal model, door verhoogde inspanningen om meer mensen aan de slag te krijgen, in meer werkbare banen en in gemiddeld langere loopbanen (zie ook Pact2020 en Vlaanderen in Actie).

De Vlaamse Regering is tevreden dat **“kansen bieden in een samenleving die niemand uitsluit”**, één van de drie centrale doelstellingen is voor de uit te stippelen EU2020 strategie.

De Vlaamse Regering is bezorgd dat de beoogde ‘inclusiviteit’ beperkt wordt tot werknemers die door de crisis hun werk hebben verloren. Het raadplegingsdocument besteedt onder deze paragraaf immers **geen aandacht aan kwetsbare kansengroepen** zoals o.a. personen met een handicap, ouderen en jongeren. Nieuwe ict-technieken in een zgn. digitale economie, waarvan sprake onder “de meerwaarde van kennis als basis van groei” kunnen voor kwetsbare kansengroepen zoals personen met een handicap een manier zijn om opnieuw aansluiting te vinden bij een werkende samenleving. Daarom lijkt het voor de Vlaamse Regering gepast het belang van ‘*assistive technologies*’ te benadrukken in de EU2020-strategie.

Zoals hoger betreffende de monitoring van de strategie reeds werd aangegeven, ziet de Vlaamse Regering een aantal blinde vlekken betreffende werkgelegenheid en stelt voor dat de volgende focal points in de EU2020 strategie worden opgenomen en uitgewerkt :

Een focus op **werkzaamheid en eindeloopbaan**: In het licht van de vergrijzing zijn versterkte richtsnoeren noodzakelijk die bijdragen tot een structurele verhoging van het arbeidsaanbod in het algemeen en van 50-plussers in het bijzonder.

Focus op kansengroepen in een perspectief van **evenredige arbeidsdeelname en diversiteit**. De Vlaamse Regering wenst expliciet dat de achtergestelde positie van bepaalde groepen op de Europese arbeidsmarkt wordt aangegrepen om richtsnoeren (en targets) voorop worden gesteld met het oog op evenredige arbeidsdeelname en diversiteit.

Focus op **actief arbeidsmarktbeleid**. Er is nood aan een versterkt activeringsbeleid, met focus op intensieve arbeidsbemiddeling en het aanbieden van werkervaring (work first) en opleidingskansen (train-first) voor werklozen en inactieven. Ook de meest kwetsbare groepen moeten vandaag worden voorbereid op (snelle inzetbaarheid bij) een toekomstige economische heropleving.

Focus op een **inclusieve arbeidsmarkt**, waarbij discriminatie actief bestreden wordt.

Focus op een brede **levensloopbenadering**. De maatschappelijke 'onderinvestering' in competenties moet worden omgebogen om de productiviteit en de slagkracht van de Europese economie te versterken. Traditioneel heeft de Europese Commissie hiervoor terecht veel aandacht. Nu komt het erop aan om deze aandacht om te zetten in werkgelegenheidsrichtsnoeren, die niet alleen oog hebben voor het formele leren (maar bijv. ook voor de erkenning van kwalificaties, de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, de inbedding in een loopbaanbenadering, ...).

Focus op de **sociale economie**. Omwille van de afstand tot de arbeidsmarkt van diverse kansengroepen is moeten de lidstaten de kans krijgen om binnen het Europese kader een aangepast tewerkstellingscircuit op maat te organiseren.

Focus op **werkbaar werk**. Via investeringen in kwaliteitsvolle kinderopvang, sociale innovatie, competentieontwikkeling, ondersteuningsinstrumenten in de combinatie van arbeid en gezin, enz. Meer werkbaar werk is essentieel in de strategie om mensen langer aan het werk te houden, om een goede werk-gezin-relatie te bevorderen en bij te dragen aan armoedebestrijding en sociale inclusie, in het bijzonder om de problematiek van werkende armen te keren. Zo is investeren in kwaliteitsvolle kinderopvang, naast onderwijs, een cruciale factor in een samenleving die niemand uitsluit. Het is tevens een belangrijke investering voor economische groei, een fundament voor toekomstig levenslang leren, en creëert kansen op de arbeidsmarkt voor ouders.

B.4. Een competitieve en groenere netwerkeconomie creëren

De Vlaamse Regering wenst het aanzienlijke belang te onderlijnen van innovatie in de EU 2020 strategie, en ziet voor **innovatie** meerbepaald een **drievoudige rol** weggelegd:

- § een antwoord helpen bieden op de belangrijke maatschappelijke uitdagingen zoals de overgang naar een meer kennisgedreven, lage koolstof- en kringlooeconomie, de klimaatverandering, het verlies aan biodiversiteit, de energievoorziening en de vergrijzing;
- § de internationale concurrentiepositie verder versterken;
- § afstemming binnen het kader van EU 2020 op de doelstellingen van uitbouw van een duurzaam maatschappelijk en economisch weefsel en deze met betrekking tot sociale inclusie en duurzaamheid-vergroening mee ondersteunen.

Het instrumentarium voor innovatie en onderzoek moet daartoe worden verfijnd om beter afgestemd te zijn op al deze doelstellingen. Tegelijk moet innovatie binnen de overheidsorganisaties verder geïntegreerd en horizontaal uitgebouwd worden en ook de “open innovatie” worden aangemoedigd binnen de globale governance van de Europese Onderzoeksruimte.

De Vlaamse Regering stelt vast dat aan het industrieel beleid een belangrijke rol wordt toebedeeld in het raadplegingsdocument en wenst het daarbij het **belang van de band innovatie met industrieel beleid** aan te stippen voor de transformatie van de industrie en de overgang naar een lage koolstof –en kringlooeconomie. Ook moeten ondernemerschap, kmo's, en groeisectoren zich ten volle kunnen ontplooiën. De Vlaamse Regering vindt dat het stimuleren van ondernemerschap en een kwalitatiever ingevuld ondernemerschap (vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat, maatschappelijk verantwoord ondernemen, stimuleren van kennisontwikkeling, groei en internationalisering) cruciale aandachtspunten voor de EU2020 strategie moeten zijn.

Het raadplegingsdocument focust op de vergroening van de economie en legt daarbij sterk het accent op de nieuwe technologieën zonder daarbij de traditionele industrie te vergeten, die moet transformeren. Een aantal andere sectoren komen echter onvoldoende aan bod. Er kan concreet verwezen worden naar bijvoorbeeld de **landbouwsector**, die ook aan een transitie bezig is die vergelijkbaar is met de transitie van de industrie. De landbouwsector en bij uitbreiding het gehele agrovoedingscomplex speelt een belangrijke rol in het plattelandsontwikkelingsbeleid en als basis voor een biobased economy. Ook in deze sector is verdere verduurzaming aan de orde en in dat kader zal het vernieuwd gemeenschappelijk landbouwbeleid vanaf 2013 een belangrijke rol moeten spelen.

De Vlaamse Regering wil ook het belang van **sociale innovatie** in de verf zetten. Het aanboren en inzetten van alle talenten is noodzakelijk om het succes van de EU2020 strategie te verzekeren. Daartoe dienen –naast investeringen in toegankelijk en kosteloos kwalitatief onderwijs- ook nieuwe innovatieve strategieën ontwikkeld te worden, die de talenten en participatie versterken van degene die niet (meer) actief (kunnen) zijn op de reguliere arbeidsmarkt. Een waardige competitieve netwerkeconomie zal ook pas optimaal renderen als de toegang tot de gecreëerde welvaart voor iedereen gegarandeerd wordt.

Bijzondere aandacht vragen we ook voor de **social profit sector**, in het bijzonder de performante gezondheidssector die een sterk innovatiepotentieel kent. Met een versterkt innovatiebeleid kan er ingezet worden op een competitieve ‘witte economie’.

In het Vlaams regeerakkoord 2009-2014 wordt ingezet op de transitie naar **een groene economie** en de Vlaamse Regering meent dat de totstandbrenging van een milieuefficiënte economie een essentieel onderdeel van EU2020-strategie moet zijn. Eco-innovatie is een noodzaak voor een verbeterende milieuproductie en voor de bijdrage aan de concurrentiepositie van de bedrijven. Hoewel het klimaatprobleem prioritair is, vindt de Vlaamse Regering, zoals hierboven al werd aangegeven, dat andere belangrijke milieudoelstellingen (toestand van natuurlijke hulpbronnen hier en elders, duurzaam gebruik van materialen in de economie, biodiversiteit, milieu en gezondheid) niet naar het achterplan mogen verdwijnen, o.a. omdat ze onderling verweven zijn. Er zijn wettelijk bindende doelstellingen die deze vertalen, op klimaat/energie zowel als op andere vlakken (water, lucht, afval, ...). Het bedrijfsleven kan commerciële kansen benutten die met al deze terreinen te maken hebben.

De Vlaamse Regering vindt het positief dat in de EU2020 strategie meer aandacht wordt besteed aan het **vervoer- en infrastructuurbeleid**. In de bestaande Lissabonstrategie was

de aandacht hiervoor tamelijk beperkt en werd hieraan enkel in richtsnoer 16 aandacht besteed.

De **maritieme sector** – en meer algemeen het watergebonden vervoer – zal ongetwijfeld een bijdrage leveren aan het bereiken van een concurrerend en welvarend Europa dat snel en duurzaam groeit en veel werkgelegenheid en sociale vooruitgang oplevert. De binnenscheepvaart wordt door de Vlaamse Regering aanzien als een potentieel volwaardig en milieuvriendelijk alternatief voor het vervoer van goederen over de weg, en zal ook verder gestimuleerd worden met het oog op een modale verschuiving in de richting van duurzame vervoersmodi maar ook met het oog op een grotere eco-efficiëntie binnen deze deelsector. Aangezien vervoer een essentiële component is van de Europese economie, moet evenwel worden benadrukt dat de gehele vervoersector, en dus ook de andere vervoersmodi (weg, spoor, lucht, ondergronds transport), een bijdrage zullen leveren tot het creëren van een competitieve en groenere netwerkeconomie. Het zou echter verkeerd zijn om op dit punt alle heil te verwachten van de vervoersector, aangezien transport op de eerste plaats een middel is ten dienste van de economie. Toch dient vanuit het oogpunt van werkgelegenheid bijzondere aandacht te worden besteed aan de toegangspoorten, noodzakelijke overslagcapaciteit en goederenlogistiek.

Investeren in de infrastructuur van de toekomst en het wegwerken van missing links is – mits een goede, voorafgaandelijke maatschappelijke kosten-baten analyse – absoluut noodzakelijk. Prioriteit mag daarbij weliswaar niet uitsluitend gegeven worden aan het aanleggen of moderniseren van de harde infrastructuur. Financiële ondersteuning moet ook geboden worden voor de ontwikkeling van zachte infrastructuur en de interactie tussen beide infrastructuurvormen. Het verbinden van de infrastructuur en het integreren van de vervoersnetwerken vergt immers niet alleen extra investeringen in het water-, spoor- en wegnet, maar ook bijvoorbeeld in de grensoverschrijdende en intermodale operabiliteit van de ICT-toepassingen die door de verschillende modi worden gebruikt. Het raadplegingsdocument legt bovendien een **te eenzijdige nadruk op infrastructuur**. De Vlaamse Regering vindt dat eveneens aandacht moet worden besteed aan de vervoersdiensten die van de harde en zachte infrastructuur gebruik maken. Vanuit het oogpunt van de dienstverlening moet onder andere gewerkt worden aan slimme en tegelijk praktische oplossingen (bvb. e-mobiliteit of een “one stop shop”).

De Europese Commissie ziet het toekomstige vervoer- en infrastructuurbeleid op de eerste plaats bijdragen aan de realisatie van het derde prioritaire thema: de creatie van “een competitieve en groenere netwerkeconomie”. Voor de Vlaamse Regering dienen een slimme logistiek, mobiliteit en infrastructuur inderdaad één van de economische speerpunten te worden van de “EU 2020”-strategie, waarin de duurzaamheidsdimensie transversaal in alle beleid en maatregelen terug te vinden is. De sociale, economische en milieudoelstellingen moeten m.a.w. op elkaar zijn afgestemd. Daarom kan en moet het **vervoerbeleid** ook een **bijdrage leveren aan de overige twee prioritaire thema’s** “kansen bieden in een samenleving die niemand uitsluit” en “de meerwaarde van kennis als basis van groei”. Bovendien heeft een verhoogde aandacht voor de uitdagingen die voornoemde thema’s aan het vervoerbeleid stellen, zonder twijfel een positieve invloed op de bijdrage van de sector aan een duurzame economische groei. Dit wordt in het consultatiedocument onvoldoende belicht, omdat het vervoerbeleid uitsluitend vanuit een economische en ecologische invalshoek wordt benaderd.

Vanuit het oogpunt van vervoer wijst de Vlaamse Regering op een spanningsveld tussen de prioritaire thema’s. Vooruitgang in het ene thema, zorgt ook voor bijkomende uitdagingen in een ander thema. Bij het bevorderen van de modal shift van de weg naar de waterweg en van de co-modaliteit (thema groenere economie), botst men bijvoorbeeld op het probleem van de vergrijzing van de bemanning en de te beperkte instroom in het technisch en

beroepsgerichte onderwijs en vorming die we aanpakken door transities te faciliteren tussen sectoren/opleidingen.

Ook kan de introductie van allerhande technologieën in het vervoer (thema onderzoek) mogelijks ten koste gaan van de toegankelijkheid van het vervoersysteem (het sociale thema). Er moet in dat verband dus een evenwicht en synergie worden gevonden worden tussen enerzijds een duurzame economie die technologische vooruitgang realiseert en anderzijds een gebruiksvriendelijk vervoersysteem dat ten dienste staat van een inclusieve samenleving. De Europese Commissie moet er rekening mee houden dat soortgelijke spanningsvelden zich waarschijnlijk ook in andere beleidsdomeinen dan vervoer zullen manifesteren.

Concluderend

De Vlaamse Regering is positief over de keuze van de drie grote hoofddoelstellingen die de Europese Commissie met betrekking tot de EU2020-strategie vooropstelt. Toch spoort ze de Commissie aan het evenwicht tussen de 3 dimensies in de verdere uitdieping van de EU2020 strategie te waarborgen, en naar meer synergiën te streven. Voorts geeft de Vlaamse Regering een aantal thema's aan die te weinig of niet belicht werden in het raadplegingsdocument en die toch een plaats moeten krijgen in de EU2020 strategie. Het duurzame karakter van de hervormingen moet daarbij centraal staan.

Kris PEETERS
Minister-president van de Vlaamse Regering

Samenvatting van het standpunt van de Vlaamse Regering en de sociale partners betreffende de EU2020-strategie.

De Vlaamse Regering verwelkomt in samenwerking met de sociale partners het consultatiedocument inzake de EU2020-strategie van de Europese Commissie en is van oordeel dat bij de nieuwe EU2020-strategie **governance** én **inhoud** voorop staan. Met de voorgestelde strategie kunnen we vanuit het Pact 2020 voor Vlaanderen nauwe aansluiting zoeken. Toch willen we een aantal klemtonen leggen ten aanzien van het Europese document.

Wil de EU2020-strategie kans op slagen hebben, zal ze volgens de Vlaamse Regering vooral moeten inzetten op een goed uitgebouwde **governancedimensie**. Dat is nodig opdat de EU2020 strategie een breed mobiliserend project wordt, waarvan de doelstellingen gedragen worden door alle overheidsniveaus en waarbij het middenveld, de sociale partners en de Europese bevolking sterker betrokken zijn.

Op de eerste plaats vindt de Vlaamse regering het daarbij belangrijk dat er **duidelijke regels** bepaald worden. Daarom wil de Vlaamse regering een versterking van de Open Coördinatiemethode. Werken met realistische, resultaatgerichte en waar nodig en relevant, gedifferentieerde doelstellingen zijn daarin essentieel. Omdat de Vlaamse regering zelf veel belang hecht aan concrete doelstellingen doet ze een aantal voorstellen voor Europese operationele doelstellingen in de vorm van richtsnoeren en targets. O.a. inzake werkzaamheidsgraad wordt de Commissie gevraagd een uitdagend objectief te formuleren dat verder gaat dan het huidige Europese objectief. Zonder monitoring kunnen resultaten niet opgevolgd worden. Het is daarbij onvoldoende om enkel kwantitatieve doelstellingen en indicatoren op sociaal-economisch en milieuvlak op te stellen. Er is nood aan een gelijkwaardige en vooral kwalitatieve kijk op de economische, sociale en milieusituatie met betere indicatoren op de verschillende geografische schaalniveaus. Dit houdt in dat ook kwalitatieve indicatoren zoals duurzame welvaartsindicatoren en governance-indicator moeten ontwikkeld worden. De Vlaamse regering dringt er tenslotte uitdrukkelijk bij de Europese Commissie op aan om de methodiek van rankings en scoreboards verder te zetten om op basis daarvan de vooropgestelde benchmarks te kunnen opvolgen.

Op de tweede plaats wil de Vlaamse regering de **structurele betrokkenheid van de regio's** bij de EU2020-strategie versterken. De regio's spelen immers steeds meer een sleutelrol bij de realisatie van de doelstellingen. Bovendien kunnen de regio's een belangrijk rol spelen om lokale actoren te mobiliseren en bijgevolg een belangrijke rol spelen om interactie tussen verschillende niveau via partnerschappen te bevorderen. Voor de Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners is het wenselijk zijn dat naast de nationale objectieven ook regionale objectieven¹⁰ (en regionale indicatoren) worden vastgelegd, zeker in deze lidstaten waar de regio's over exclusieve bevoegdheden beschikken. Regionale EU2020-rapporten, regionale Lissabon-coördinatoren zijn daarbij belangrijke instrumenten. Essentieel is dat de scoreboards en rankings op basis waarvan vooruitgang kan vastgesteld worden, uitgebreid worden naar de regio's. Op basis van deze gegevens kunnen dan ook regio-specifieke aanbevelingen door de Europese Commissie geformuleerd worden.

Tenslotte beklemtonen de Vlaamse Regering en de sociale partners inzake governance de nood aan **synergie en afstemming** van de EU2020-strategie met andere Europese strategieën en beleidsvelden en aan betrokkenheid van andere institutionele actoren op Europees, nationaal en regionaal niveau m.n. de parlementen en de sociale partners.

¹⁰De Vlaamse Regering volgde 13 van de 14 structurele Lissabonindicatoren tijdens de afgelopen Lissabonstrategie van nabij op.

Naast deze voorstellen die de Vlaamse Regering aan de Europese Commissie aanreikt m.b.t. de governance van de strategie, formuleert ze ook verschillende voorstellen die betrekking hebben op de **inhoudelijke dimensie** van de strategie.

De Vlaamse Regering schrijft zich in het algemene uitgangsprincipe in dat de opvolger van de Lissabonstrategie het kader moet zijn om de **exit uit de crisis te bewerkstelligen en structurele hervormingen op lange termijn** te blijven doorvoeren. Voor de Vlaamse Regering moet **duurzaamheid** het **uitgangspunt** van de nieuwe strategie zijn. Duurzaamheid moet daarbij als een transversale prioriteit in de EU2020-strategie worden opgenomen en verfijnd worden binnen de drie grote pijlers: de economische, de sociale en de milieupijler. De Vlaamse Regering bevestigt dat de EU2020 strategie moet blijven inzetten op duurzame groei en jobs en daarbij moet blijven voortbouwen aan structurele hervormingen. De Vlaamse Regering schaaft zich achter de drie voorgestelde hoofddoelstellingen van de EU2020-strategie, zijnde meerwaarde van kennis als basis van groei, kansen bieden in een samenleving die niemand uitsluit en een competitieve en groenere netwerkeconomie creëren.

Drie thema's die de Vlaamse Regering in de voorliggende EU2020 strategie mist zijn het bestrijden van sociale ongelijkheid en armoede en de meerwaarde die een efficiënte, effectieve en kwaliteitsvolle overheidsorganisatie kan opleveren voor de EU2020-strategie. De Vlaamse regering wenst ook het bijzondere belang te benadrukken van het cohesiebeleid en gezonde openbare financiën voor het welslagen van de EU2020-strategie.

Binnen de drie terreinen worden nog een aantal specifieke aandachtspunten geformuleerd.

Wat de **meerwaarde van kennis als basis van groei** betreft, geeft de Vlaamse Regering aan dat gunstige voorwaarden moeten gecreëerd worden opdat innovatie kan gespreid worden over alle sectoren en beleidsvelden. Innovatie moet in dit verband ook vanuit de maatschappelijke uitdagingen en noden worden gedreven (*'societal driven innovation'*). Onderwijs is één van de drie hoeken van de kennisdriehoek en wordt voor het eerst aangevuld met 'creativiteit'. Belangrijk is dat via kennis de omslag naar innovatie wordt gemaakt. Een andere positieve ontwikkeling is dat onderwijs niet langer beperkt wordt tot hoger onderwijs en universiteiten. In het basisonderwijs en secundair onderwijs worden immers de kennis, basisvaardigheden én attitudes verworven die het fundament vormen voor vervolgopleidingen, creativiteit, innovatie en onderzoek. Om hogere participatie aan levenslang leren te bevorderen moeten er eveneens 'incentives' ter beschikking gesteld worden.

Wat het bieden van **kansen betreft in een samenleving die niemand uitsluit**, kan de Vlaamse Regering kan zich in grote mate vinden in de strategische doelstellingen inzake werkgelegenheid zoals beschreven in het consultatiedocument. De Vlaamse Regering wijst echter op een aantal blinde vlekken betreffende werkgelegenheid en stelt voor dat bovenvermelde zes focal points in de EU2020 strategie worden opgenomen en uitgewerkt, in het bijzonder de focus op werkzaamheid en eindeloopbaan, evenredige arbeidsdeelname en diversiteit, actief arbeidsmarktbeleid, brede levensloopbenadering, sociale economie en werkbaar werk. De Vlaamse Regering wil bovendien haar bezorgdheid uiten over het gebrek aan aandacht voor kwetsbare kansengroepen in het raadplegingsdocument.

Wat tenslotte de **competitieve en groenere netwerkeconomie** betreft, wenst de Vlaamse Regering de aanzienlijke rol van innovatie in de EU 2020 strategie te benadrukken en wijst op het belang van de band innovatie met industrieel beleid voor de herstructurering van de industrie en de overgang naar een lage koolstof –en kringloopeconomie. Daarnaast wil de Vlaamse Regering ook het belang van sociale innovatie in de verf zetten. Het aanboren en inzetten van alle talenten is noodzakelijk om het succes van de EU2020 strategie te verzekeren. Bijzondere aandacht vragen we ook voor de social profit sector, waar met een

versterkt innovatiebeleid kan ingezet worden op een competitieve 'witte economie'. Hoewel het klimaatprobleem prioritair is, vindt de Vlaamse Regering, zoals hierboven al werd aangegeven, dat andere belangrijke milieudoelstellingen (toestand van natuurlijke hulpbronnen hier en elders, duurzaam gebruik van materialen in de economie, biodiversiteit, milieu en gezondheid) niet naar het achterplan mogen verdwijnen. De Vlaamse Regering vindt het positief dat in de EU2020 strategie meer aandacht wordt besteed aan het vervoer- en infrastructuurbeleid. De gehele vervoersector, en dus ook de maritieme sector en andere vervoersmodi (weg, spoor, lucht, ondergronds transport), kunnen een bijdrage leveren tot het creëren van een competitieve en groenere netwerkeconomie. Het raadplegingsdocument legt echter een te eenzijdige nadruk op infrastructuur. Wat betreft het wegwerken het verbinden van de infrastructuur en het integreren van de vervoersnetwerken vergt dit niet alleen extra investeringen in het water-, spoor- en wegennet, maar ook bijvoorbeeld investeringen in de grensoverschrijdende en intermodale operabiliteit van de ICT-toepassingen die door de verschillende modi worden gebruikt.